

ὁ φίλος τοῦ παιδιοῦ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

ΠΑΙΔΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ (Έγκρ. 9)24-1-51)

Διευθυντής: ΑΛΚΗΣ ΤΡΟΠΑΙΑΤΗΣ

“ὁ φίλος τοῦ παιδιοῦ”
οἷς εὐχεται
Τριοευτυχιομένο
20
1954

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΚΑ

Βυζαντινό μυθιστόρημα τής ΕΙΡΗΝΗΣ ΦΩΤΕΙΝΟΥ

ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ

(Ο Αυτοκράτορας των Ρωμαίων 'Ηράκλειος έχει ζητήσει από τον Πέρση βασιλιά Χοσρόη ειρήνη. Ο 'Αλέξιος, ένας νεαρός έξκουβίτορας, γιος του Δρουγγάριου Θεόδοτου, δεν μπορεί να ξεγλήσει αυτή την ενέργεια του Αυτοκράτορα. Την ίδια στιγμή μη φτάνουν στο παλάτι άπεσταλμένοι του Χοσρόη. Ο 'Αλέξιος τρέχει στον κήπο του 'Ιερού Παλατίου να βρή το γιο του 'Ηράκλειου και φίλο του 'Ηράκλειου-Κωνσταντίνου για να μάθει τα νέα. Τον βρίσκει μαζί με τη μητέρα του, την Αιγούστου Μαρίνα που της κρατάει συντροφιά ή ζωστή της θέλκω.

2. (Συνέχεια)

— Και πού θα πήγαινες αν ήσουν άετός, μικρέ μου σπαθάρη; είτε ή Αιγούστα μ' ένα χαμόγελο στοργικέ.

— Στην Περσία, Δέσποινα, άποκρίθηκε ο γιος του Δρουγγάριου, χωρίς να διστάσει. Να μπήξω τα νύχια μου στην καρδιά του Χοσρόη!

— Αυτό λογαριάζω να κάμω κι' εγώ, μικρέ φίλε, άκούστηκε πίσω του μια φωνή επιβλητική. Θέλω μόνο να μεγαλώσουν λίγο τα νύχια μου και να δυναμώσουν...

Η πρώτη ζωστή πήγε ν' άνασκηκωθεί για να χαιρετίσει τον Αυτοκράτορα, μα έκείνος της έκαμε νόημα να καθίσει στη θέση της. Ο 'Αλέξιος τάχασε, μα δεν πρόφτασε να χαιρετίσει. Ένας έξκουβίτορας ήρθε σκυφτός κι' έδωσε στον Αιγούστο έναν πάπυρο σφραγισμένο.

— Τόφερε μαντάτορας άπ' τη χώρα του 'Ηλιου.

Ο 'Ηράκλειος πήρε τον πάπυρο και χωρίς να πη λέξη τον άνοιξε. Καθώς διάβασε το μήνυμα, το πρόσωπό του έμενε γαλήνιο. Όταν τέλειωσε, γύρισε κι' είπε στο φρουρό:

— Να καλέσουν άμέσως τον Πατριάρχη και να μη μ' ένοχηήσει κανείς όση ώρα θα είμαι μαζί του.

Μπήκε στο ιδιαίτερο σπουδαστήριό του κι' έκλεισε τα βήλα. Η βασίλισσα πήρε το κέντημά της κι' ή Θέκλα το πανεράκι με τα μεντάλια.

— Τα νέα δεν είναι εύχάρια, είπε ή βασίλισσα στην άρχόντισσα Θέκλα. Φοβούμαι πως τα σαντάλια τα χρυσόκέντητα θα βαφούν γρήγορα με αίμα.

«Πάω να το πώ στον Κοσμά», σκέφτηκε ο 'Αλέξιος.

Μπροστά στον Σέργιο τον Πατριάρχη, που ήταν ο σύμβουλός του κι' ο φίλος του, από τότε που τούρριξαν την πορφύρα στους ώμους, ο 'Ηράκλειος άφισε έλευθερη την όργη να κοχλάσει στο πρόσωπό του. Έκοβε βόλτες μέσα στο τρίκλινο, κουνώντας νευρικά τα ήράκλεια μπράτσα του, που έναν καιρό, όπως έλεγαν όσοι κυνήγησαν μεζί του, έπιγαν λιοντάρια. Άμέσως όμως έπεφτε σε άπόγνωση και μονολογούσε θλιμμένα.

— Τί είμαι, λοιπόν; Αυτοκράτορας ή δούλος; Ήρθε ή ώρα να τ' άποδείξω. Άλλιώς άς άφήσω το θρόνο σ' άλλον πιο άξιο ν' άποπλήνη την προσβολή.

Δε δισταζε, δε μετρούσε τα λόγια του. Μπροστά του είχε ένα φίλο. Ένα σοφό και δραστήριο φίλο, που θα τον βοηθούσε να βγή άπ' το δίλημμα. Ήξερε την πλατεία του αντίληψη και την άφοσίωσή του στο κράτος.

— Καταλαβαίνω, παιδί μου, του είπε ο Πατριάρχης. Η άναστάτωση της ψυχής σου μιλεί καθαρώτερα κι' άπ' τον πάπυρο που κρατάς. Τα νέα δεν θάνα; εύχάρια; Ο Χοσρόης δε θέλει λοιπόν την ειρήνη;

Για μια φευγαλέα στιγμή, ή άπόλυτη σιωπή γέμισε την αίθουσα του Χρυσοτρίκλινου. Η έρώτηση του Πατριάρχη έμεινε μετέωρη κι' άναπάντητη, σαν φοβέρα.

Ο 'Ηράκλειος κάθισε στο θρόνο, δείχνοντας στο γηραιό ιεράρχη, ένα προφυροσάπαστο καθίσμα, δίπλα του. Προτού πάρη θέσι σ' αυτό, ο Σέργιος ξαναρώτησε:

— Λοιπόν, ο Χοσρόης δεν δέχεται την ειρήνη;

— Νάταν αυτό μόνο!, άπάντησε ο αυτοκράτορας. Μας προσβάλλει με μια άντιπρόταση. Τότε μόνο, λείει, θα κάμη συνθήκη μαζί μας, όταν άρνηθούμε την πίστη μας και δεχθούμε να προσκνησούμε το δικό του Θεό, τον 'Ηλιο....

Ο Πατριάρχης δεν έδειξε το θυμό και τη φοίκη που φανταζόταν ο αυτοκράτορας. Τον κοίταξε μάλιστα με χαμόγελο κι' είπε γαλήνια:

— Λοιπόν, τί προσμένουμε, τέκνο μου; Άς του δείξουμε πως Έκείνος που προσκυνούμε, έχει τη δύναμη να συντρίψει την έπαρσή του. Ο θεομάχος Χοσρόης θα πέση στην άβυσσο, γιατί έφτασε ή άδικία του ως την κορυφή... Τον πόλεμο που ζητά άς τον δοκιμάσει με άντίμαχο το Σταυρό του Κυρίου. Στ' όνομά Του θα κηρύξουμε τον πόλεμο.

Όση ώρα μιλούσε ο Σέργιος, μια παράξενη φλόγα έλαμπε στα μάτια του βασιλέα. Μα στο τέλος, το φώς έκείνο σκοτεινίσανε κι' ο 'Ηράκλειος κούνησε το κεφάλι του, λυπημένος.

— Ο ιερός αυτός πόλεμος, θα είχε γίνει από καιρό, αν μπορούσε να γίνει. Μα οι πόλεμοι θέλουν στρατό, κι' ή όργα νωση του στρατού άπαιτεί δαπάνες. Τα ταμεία όμως του κράτους είναι όλοτελα

— Λοιπόν, τί προσμένουμε, τέκνο μου; είπε ο Πατριάρχης.

άδεια. Μας έφαγαν πιά οι στάσεις κι' οι άνταρσίες. Ο λαός έχει γονατίσει από τους φόρους. Τα παλαίμαχα τάγματα που ξεθρόνισαν το Φωκά και μου πρόσφεραν το θρόνο, δεν υπάρχουν πιά: Έ ξαντλήθηκαν να χτυπούν τότε τους βαρδάρους έπιδρομείς, τότε τους φιλόδοξους συνωμότες. Δεν βρίσκω λύση. Γι' αυτό σε κάλεσα σήμερα, Άγιε Πατέρα. Να σου φανερώσω την άπόφασή μου...

Η άπορία στο πρόσωπο του Σέργιου μαρτυρούσε πως δεν τη μάντευε κείνη την άπόφαση. Μα ο Αιγούστος δεν διάστηκε να κατασιγάσει την άγωνία του. Λες και ζύγιαζε την άπόφαση, προτού να την ξεστομίσει.

— Μπορεί να μην ήμουν ο άξιος, είπε τέλος. Έντεκα χρόνια φορά την πορφύρα κι' ή καλή μου συντροφισσα, ή αγουστά Μαρίνα, κεντά χρυσοφτέρουγους άετούς για τα νέα βασιλικά μου σαντάλια. Μα το δώρο της θα τ' άρνηθώ. Μια που δε μπορώ να φορέσω την πανοπλία που είχα δοξάσει προτού να στεφθώ Βασιλιάς, ή πορφύρα και τα σαντάλια δεν είναι για μένα...

«αί προτού να συνελθη άπ' την κατάπληξη ο άσπρόμαλλος ιεράρχης, ο αυτοκράτορας, κατεβαίνοντας άπ' το θρόνο, του άπλωσε το βασιλικό σκήπτρο.

— Στα χέρια σου άποθέτω το έμβλημα της αυτοκρατορικής έξουσίας, που ο λαός μου έχει έμπιστευθή.

— Στάσου, 'Ηράκλειε, έκεί που είσαι, φώναξε ο Πατριάρχης, που πετάχτηκε από τη θέση του και άρπαξε τα χέρια του Βασιλιά του. Κράτα το σκήπτρο που σουδωκε ο Θεός, πρόσθεσε σ' έπιτακτικό τόνο. Άν δεν ήξερα πόσο είσαι γενναίος, θάλεγα πως φοβήθηκες το Χοσρόη. Μα, σε ξέρω καλά. Η μεγάλη σου ταπεινοφροσύνη κι' άρετή σου σε κάνουν να ρίχνεις έπάνω σου τις εύθυνες. Άκουσε με, παιδί μου. Στην ώρα αυτή της δοκιμασίας, είσαι ή μόνη έλπίδα της Ρωμιοσύνης. Άν λιποψυχήσης, ο κόσμος θα πέση σ' άπόγνωση κι' οι έχθροι θα χυμήσουν άπό παντού. Άκόμα προχτές σουστήσαν παγανά οι Άβαροι στ' άκρογιάλι της Σηλυβρίας, όπου σε κάλεσαν για να συζητήσετε τη συνθήκη. Κι' αν δεν ήσουν εσύ, ο 'Ηράκλειος, κι' αν ο «Δέρκων», ο μαύρος σου, ήταν λιγώτερο γοργοπόδης κι' άνοιχτομάτης, σήμερα θα ήσουν αίχμάλωτος του Χαγάνου.

— Τώρα δεν έχουμε φόβο άπ' τους Άβαρους, είπε ο 'Ηράκλειος. Έκανα πως πίστεψα στο λάθος κι' ή ειρήνη εξασφαλίστηκε.

— Οι λύκοι θα βασταχτούνε μακριά άπ' τη στάνη, αν νιώθουν το τσοπανόσκυλο άγρυπνο. Στάσου, λοιπόν, στο μαντρί σου κι' έτοίμασε το στρατό που χρειάζεσαι...

— Με τί χρήματα; — Ξέρω κάποιον που μπορεί να δανείσει το κράτος για μια έκστρατεία που γίνεται για το Τίμιο Ξύλο του Σταυρού... Έναν δανειστή που θα βάλη στις άνοιχτές σου παλάμες, άμύθητους θησαυρούς.

— Δεν ξέρω στη Βασιλεύουσα, ούτε και σ' όλη την Αυτοκρατορία, άρχοντα τόσο πλούσιο, είπε δύσπιστα ο 'Ηράκλειος.

— Κι' όμως υπάρχει, τον έκοψε ο Σέργιος, και μάλιστα θα μάς δώσει το δάνειο δίχως τόκο.

— Περίεργο, δεν τον δάζει ο νοός μου. Ποιός είναι;

— Η Έκκλησία!

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ: Η συνέχεια.

ΤΖΕΗΜΣ ΜΠΑΡΙ

ΠΗΤΕΡ ΠΑΝ

Ένα μυθιστόρημα για μικρούς και μεγάλους

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

2.

Τα πουλιά δεν πολυσκοτίζονταν για τον Πήτερ. Ήταν ένα τόσο αλλόκοτο πλάσμα! Κατά διαταγή του γέρο Σολομώντα περιορίζονταν να του φέρνουν ψίχουλα από ψωμί ή από γλυκά. Ο Πήτερ είχε άρνηθη κατηγορηματικά να φάη σκουλήκια ή έντομα και είχε δηλώσει ότι θα προτιμούσε να πεθάνη από την πείνα. Τα πουλιά διασκέδαζαν φοβερά καθώς τον έβλεπαν να φέρνει τα ψίχουλα στο στόμα του με τα χέρια του, αντί να τα τσιμπάει με το ράμφος του. Χιλιάδες πουλιά μαζεύονταν γύρω του για να τον δουν να τρώει. Σ' αντίλλαγμα της τροφής που του έφερναν, ο Πήτερ τους έδινε κομμάτια από τη νυχτική του, για να τα στρώνουν στη φωλιά τους, ως τη στιγμή που δεν είχε πιά τίποτα για να βάλει άπάνω του. Τότε, άρχισε να κυκλοφορή σχεδόν γυμνός και, πρώτα παράξενο, δεν κρύωνε.

Έμαθε γρήγορα να φτιάχνει φωλιές, κι' έτσι έγινε πολύ χρήσιμος. Καθώς δεν μπορούσε να έκφραση τη χαρά του με τραγούδια όπως τα πουλιά, κατασκεύασε μια μικρή φλογέρα από καλάμι. Έπαιζε θαυμάσια χωρίς να έχη μάθει ποτέ του και κατάφερε να μιμείται τόσο τέλεια τον άνεμο, τα φύρια που πηδούν στο νερό και τα μικρά κύματα που παφλαζουν στην όχθη, ώστε τα πουλιά πολλές φορές ξεγελόντουσαν. Και μπορώ να σας βεβαιώσω πως δεν είναι εύκολο να ξεγελάσει κανείς ένα πουλί.

Υπήρχαν ωστόσο στιγμές που ο Πήτερ ξεχνούσε ότι ήταν εύτυ-

χισμένος. Αυτό γινόταν, όταν, μακριά, ξεχώριζε το όμορφο πάρκο του Κένσιγκτον και τα παιδάκια που έπαιζαν στις άλλες του. Όλα αυτά έμοιαζαν τόσο χαρούμενα, τόσο έλκυστικά! Τότε άρχιζε να κλαίει, γιατί σκεπτόταν ότι δεν θα μπορούσε ποτέ να κυλήσει ένα στεφάνι, να τρέξει μ' ένα σκυλί, ή να κρατήσει από μια κλωστή ένα κόκκινο μπαλόνι. Άλλά κι' αν υποθέσουμε ότι κατάφερε να φτάσει ως τα παιδιά του πάρκου, αυτά δεν θα ήθελαν να παίξουν μ' έναν που είναι Κ ά τ ι - Ά ν ά μ ε σ α - σ τ ά - Δ υ ο , και δεν έχει ούτε πουκαμισάκι, ούτε φτερά στην πλάτη. Η κατάσταση ήταν πραγματικά πολύ δυσάρεστη.

Ο Πήτερ προσπαθούσε πολλές φορές να μάθει να κολυμπάει. Παρακάλεσε τις πατίες να του πουν τί πρέπει να κάνει. Αυτές όμως ήταν πολύ κουτές και δεν μπορούσαν να του εξηγήσουν. Παρακάλεσε κατόπιν τους κύκνους. Αυτοί όμως άρχισαν να σφυρίζουν με περιφρόνηση. Ξέρετε ότι οι κύκνοι είναι περήφανα πλάσματα, κι' ότι δε μπορεί να συνηνεηθή κανείς μαζί τους. Τότε ο Πήτερ κυριεύτηκε από λύπη και άπογοήτευση.

Μια μέρα όμως ένας θαυμάσιος άετός, με μακριά πλουμιστή ουρά, που είχε ξεφύγει από τα χέρια του ιδιοκτήτη του, αιώ ρήθηκε λίγο πάνω από το Νησί, και κατόπιν έπεσε.

Ο Πήτερ στην άρχη τρώαζε πολύ, μα τα πουλιά του έξηγησησαν τί ήταν (είχαν δει κι' άλλους τέτοιους στο πάρκο) κι' ο Πήτερ άρχισε ν' αγαπάει τον άετό, γιατί άνηκε σ' ένα πραγματικό άγοράκι. Ζήτησε από τα πουλιά να τον βοηθήσουν να πετάξει προς το πάρκο τραβώντας το σπάγγο του άετού, ενώ αυτός θα πιανόταν από την ουρά. Η ιδέα ήταν περίφημη κι' άλλο που δεν ήθελαν τα πουλιά από το να τον βοηθήσουν: καμιά έκασοτή άπ' αυτά άρπαξαν τον σπάγγο, και — επί τέλους — ο άετός σηκώθηκε στον άέρα μαζί με τον Πήτερ. Μα τη στιγμή που βρίσκονταν πάνω από το νερό, άκούστηκε ένας δυνατός θόρυβος από χαρτί που σκίζεται και ο άετός μαζί με τον Πήτερ έπεσαν στη λίμνη. Ευτυχώς που έκεί κοντά βρίσκονταν δυο κύκνοι. Έτρεξαν θυμωμένοι και σφυρίζοντας και έσωσαν τον Πήτερ, αλλοιώς σίγουρα θα είχε πνιγί. Κι' έτσι ο Πήτερ δεν τα κατάφερε να φτάσει στο πάρκο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ ΧΤΙΖΟΥΝ ΜΙΑ ΦΩΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΗΤΕΡ.

Έκείνη την εποχή ωστόσο ή τύχη χαμογέλασε στον Πήτερ: του παρουσιάστηκε, όπως αυτό συμβαίνει κάπου-κάπου, κάτω από τη μορφή ενός χαρτονομίσματος των πέντε λιρών της Τράπεζας της Άγγλίας. Πιθανόν να μην έχετε δει ποτέ σας τέτοια χαρτονομίσματα, γιατί είναι μάλλον σπάνια. Είναι ένα λεπτό φύλλο από κολληριστό χαρτί μ' ένα τεράστιο Π έ ν τ ε γραμμένο με αλλόκοτα γράμματα, στη γωνία, κάτω και άριστερά. Ένας άνθρωπος, που του άρεσε να φτιάχνει αλλόκοτα πράματα, είχε διπλώσει το χαρτονόμισμα, έτσι που να σχηματιστή ένα καραβάκι και τόρριξε στη Σερπαντίν, κι' αυτό το καραβάκι, όπως όλα τα άλλα καραβάκια, πήγε κι' άραξε στο Νησί. Ο γέρο Σολομών Κρόα, παρά την έ-ξυπνάδα του, δεν ήξερε από που να το κοιτάξει, άφού δεν είχε ξαναδεί παρόμοιο. Υπόθεσε πως αυτό έσήμαινε ότι κάποιος έπιθυμούσε ν' άποκτήσει πέντε μωρά - πουλιά μαζί. Συχνά οι άνθρωποι έστελναν τέτοια μηνύματα για να ζητήσουν ένα: ένα άγορί, ή, πιθανόν, ένα κορίτσι. Άλλά πέντε! «Πάει πολύ!», αναφώνησε ο Σολομών και, για να μην ένοχάρουν μια τέτοια άπληστια, πρόσθεσε: «Δεν θα το σημειώσω», κι' έδωσε το χαρτονόμισμα των πέντε λιρών στον Πήτερ για να παίξει.

Ο Πήτερ όμως ήξερε ότι το χαρτονόμισμα δεν ήταν παιχνίδι. Όλη την εβδομάδα που είχε μείνει σπι-

τι του, είχε τα μάτια του και τ' αυτιά του όρθάνοιχτα κι' ήξερε πως το κομμάτι αυτό του χαρτιού αντιπροσώπευε, στην πραγματικότητα, ένα τεράστιο χρηματικό ποσό, ένα ποσό, που θα ήταν άρκετο για να κάνει πλούσιο για όλη του τη ζωή, όποιονδήποτε κάτοικο του Νησιού. Τα πουλιά, αλήθεια, χρησιμοποιούν πολύ λίγα χρήματα. Έξαιρέση άποτελούν οι κίσσες. Αυτές είναι φιλάργυρες και σοδιάζουν τα νομίσματα που κλέβουν κάθε φορά που μπορούν. Δεν υπήρχαν όμως κίσσες στο Νησί. Ο Πήτερ έξηγησε τότε στον Σολομώντα και στα πουλιά την άξια που αντιπροσώπευε το χαρτίνο καραβάκι και τα πουλιά ένωσαν πως ήταν τόσο κουτά, άφού ένας Κ ά τ ι - Ά ν ά μ ε σ α - σ τ ά - Δ υ ο ήξερε περισσότερα πράματα από αυτά. Σε λίγο όμως έγιναν πάλι χαρούμενα, όταν ο Πήτερ τα συγκέντρωσε και τους πρόσφερε να τα πληρώσει έξη πέννες την ημέρα, αν δεχόντουσαν να του φτιάξουν μια φωλιά, τέτοια που να τον χωράει, μια φωλιά τσίχλας μ' ένα παχύ στρώμα από πυλό μέσα, για να μην περνάει το νερό: γιατί ο Πήτερ είχε σκοπό να χρησιμοποιήσει τη φωλιά για κάρabi.

Με τόσο μεγάλη δουλειά δεν είχαν καταπιαστεί άλλη φορά τα πουλιά, ή δουλειά όμως αυτή τους άρεσε τόσο πολύ, που ούτε νοιάζονταν πια να φτιάξουν τις δικές τους φωλιές και βάλθηκαν άμέσως να φτιάξουν την αλλόκοτη φωλιά - καράβι του Πήτερ. Αυτές τα πλήρωνε ταχτικά, κάθε βράδυ, κόδοντας χαρτονομίσματα των έξη πεννών από το χαρτονόμισμα των πέντε λιρών. Η κατασκευή της φωλιάς κράτησε πολύν καιρό και χρειάστηκε ένα σωρό κλαράκια, χορτά και χώμα: κάποτε όμως τέλειωσε. Όλοι ένωσαν τότε μια γιγάντια χαρά και περηφάνεια και δάλθηκαν να τραγουδούν και να φωνάζουν σαν τρελλοί. Ο Πήτερ έφτισε ένα πανί μ' ό,τι είχε άπομείνει από τη νυχτική του και κανέναν δεν ήταν τόσο κακός για να πη ότι αυτό το πανί έτοιμαζε καταπληκτικά με νυχτική. Ο Πήτερ περίμενε τα μεσάνυχτα και την πανσέληνο. Περιμένα ακόμα να κοιμηθούν βαθιά τα πουλιά πριν μπη στο καράβι του κι' άπομακρυνθή από την όχθη.

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ: Η συνέχεια.

ΜΙΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ

Παραμονή Χριστούγεννα του 1942, μία περίπολος των "Ες-Ες" έπιασε ένα αγοράκι μόλις δεκαπέντε χρονών, να κοιμάται μισόγυμνο στα σκαλοπάτια ενός σπιτιού στην Αθήνα. Έπειδη ή ώρα της κυκλοφορίας για τους πολίτες είχε σταματήσει, ένας Γερμανός του κατάφερε μία δυνατή κλωτσιά για να ξυπνήση. Το παιδί πετάχτηκε πάνω τρίτοντας τα μάτια του, μα δεν έδειξε καμμία έκπληξη όταν κατάλαβε με ποιους είχε να κάνει.

Για να δείξει μάλιστα πως δεν φοβήθηκε καθόλου, άρχισε να τους παρακαλή με νοήματα να το αφήσουν να εξακολουθήσει τον ύπνο του. Άλλα οι Γερμανοί δεν είχαν καμμία όρεξη να χάνουν τις ώρες τους μαζί του. Και αφού του έκαναν μία σύντομη σω-ματική έρευνα, το έβρισκαν από το αριστερό πόδι του φρουραχίο της οδού Κοραή, που δρισκόταν σε μικρή απόστα-ση από το σημείο εκείνο.

Μόλις μπήκαν στο φρουραρ-χείο, ο επί κεφαλής της περιπό-λου φώναξε νάρθη άμέσως ένας διερμηνέας για να εξακριβώσουν την ταυτότητά του. Εκείνος δεν άργησε νάρθη. Ήταν κάποιος που τον έλεγαν Μενέλαο Γιαν-τίσκο. Ο άνθρωπος αυτός ήταν χειρότερος κι' από τους Γερμα-νούς. Αμα έπεφτε στα χέρια του κανένας Έλληνας πατριώτης, τον βασάνιζε με τον χειρότερο τρόπο. Οι Γερμανοί τον είχαν φέ-ρει μαζί τους από το Βερολίνο.

Μόλις είδε μπροστά του το μικρό, άρχισε άμέσως να του κά-νη διάφορες ερωτήσεις. Το παι-δί άνασχηκσε τους ώμους, σάμ-πως να μην καταλάβαινε τίποτε. — Σε ρωτώ πως βρέθηκες εδώ; φώναξε θυμωμένος ο Γιαν-τίσκο. Δεν πιστεύω να θέλεις να φάς ξύλο για να μιλήσεις!

Άλλα ο μικρός και πάλι δεν έβγαλε τσιμουδιά. Τότε ο διερ-μηνέας σήκωσε το χέρι του και το κατάφερε με δύναμη στο ξυ-πνο προσώπακι του. Τα μεγάλα μάτια του μικρού γέμισαν δά-κρυα, μα χαμογέλασε τόσο γλυ-κά, που κι' αυτός ο κτηνάνθρω-πος ακόμη ξαφνιασθηκε. Γύρισε τότε στους Γερμανούς και τους ρώτησε τί συμβαίνει. Έκείνοι φυσικά του εξήγησαν τα καθέκαστα.

— Όταν το ξυπνήσατε σάς είπε τίποτα; ρώτησε ο Γιαν-τίσκο.

— Απολύτως τίποτα, απάντησε ο περιπολάρχης. Γελούσε μόνο συνέχεια. Νομίζω πως είναι κωφάλαος!

Κι' έγω αυτό νομίζω, είπε ο διερμηνέας. Άλλα μπορεί και να προσποιείται. Γι' αυτό θα του κάνω ένα μικρό... πειρα-ματάκι για να μάθουμε άμέσως την αλήθεια!

Ο Γιαντίσκο άναψε τον αναπτήρα του και πλησίασε τη φλόγα στο πρόσωπο του μικρού, που τον κοίταζε με άπά-θεια. Δεν έκαμε καμμία τρομαγμένη κίνηση, ούτε γύρισε άλ-λού το κεφάλι του για να προφυλαχθή από τη φωτιά. Αυτό όμως δεν άλλαξε την εγκληματική απόφαση του διερμηνέα, που έβαλε τη φλόγα του αναπτήρα του κάτω από το λωβό του αυτιού του. Το παιδί έβγαλε τότε κάτι άναρθρες κραυγές και τραβήχτηκε σιγά-σιγά προς τα πίσω. Ο προδότης όμως Έλληνας επέ-μνε στο... πείραμά του.

Άλλα ο επί κεφαλής της περιπόλου, αν και Γερμανός, τον έσπρωξε δυνατά.

— Γιατί το βασανίζεις περισσότερο; τον ρώτησε θυμωμέ-νος. Δεν βλέπεις πως είναι ένα άρρωστο παιδί;

— Και ποιός μάς βεβαιώνει πως δεν το κάνει στα ψέματα;

— Αλήθεια ή ψέματα, δεν έχει σημασία. Είναι τόσο μι-κρός αυτός ο «άνθρωπάκος», που για κανένα λόγο δεν πιστεύω ότι μπορεί να μάς βλάψει!

— Έπειδη δεν ξέρεις τους Έλληνες, μουμούρισε μέσα από τα δόντια του εκείνος. Και τί πρέπει να το κάνουμε τώρα αυτό το παλιόπαιδο; πρόσθεσε κατόπιν πιο δυνατά.

— Θα το κρατήσουμε άποψε εδώ και αύριο βλέπουμε. Νομί-ζω πως το κελλί 3 είναι ελεύθερο.

— Όχι, έχουμε μέσα τους δυο Άγγλους, τον Τσάρλεϋ και τον Έμερσον. Και τ' άλλα κελλιά είναι γεμάτα από αυτούς που πρόκειται να εκτελεσθούν αύριο τα χαράματα...

Στο μεταξύ ο μικρός παρακολουθούσε τη συζήτηση αδιά-φορα. Άλλα μόλις ο Γιαντίσκο πρόφερε τα όνοματά των δυο Άγγλων, τα μάτια του έπαιξαν παράξενα για ένα δευτερόλεπτο. Ύστερα πήραν πάλι το συνηθισμένο τους ύψος.

Οι Γερμανοί και ο διερμηνέας κουβέντιασαν αρκετή ώρα ακόμη και στο τέλος αποφάσισαν να το κλείσουν στο κελλί των δυο Βρετανών, αφού τα άλλα ήσαν γεμάτα από τους μελλοθά-νατους πατριώτες. Σε λίγο ο μικρός δρισκόταν φυλακισμένος στο κελλί 3.

Το παιδί δεν είχε βγάλει τσιμουδιά ως τότε. Κοίταζε μονάχα ολόγισια μπροστά του, και μέσα στο μισοσκόταδο

του κελλιού ξεχώρισε δυο ψηλούς και καλοδεμένους άντρες, να στέκονται όρθιοι σε μικρή από-σταση απ' αυτόν και να τον πε-ριεργάζονται σαν κανένα φαινό-μενο. Πέρασε έτσι αρκετή ώρα. Κι' όταν ο μικρός βεβαιώθηκε πως όλοι είχαν κοιμηθή μέσα στο φρουραρχείο, έβγαλε γρήγορα το ένα του παπούτσι κι' άνάμεσα από την ξυλωμένη σόλα του τράβηξε ένα χαρτάκι διπλωμένο στα τέσσερα. Ύστερα ρώτησε με φωνή σιγανή:

— Ποιός από σάς είναι ο Γουώλλερ Τσάρλεϋ;

Σαν αυτόματα οι δυο άντρες έπεσαν δίπλα στο παιδί. Τρέ-μοντας από μία παράξενη συγκί-νηση, ο ένας από τους δυο πήρε το σημείωμα από τα χέρια του και με το λιγοστό φως που έρχό-ταν από το καγκελόφρακτο πα-ραθυράκι του κελλιού, κατάφερε να διαβάσει το περιεχόμενό του. Μόλις τέλειωσε, τα μάτια του ήσαν πλημμυρισμένα από δά-κρυα. Κάτι είπε άγγλικά στο

σύντροφό του και ύστερα κάθισαν κοντά στο μικρό αγόρι που τους κοιτούσε χαρούμενο και εύτυχισμένο για την επιτυχία της άποστολής του.

Άλλα ποιός ήταν αυτός ο μικρός ήρωας; Για να τό μά-θουμε, πρέπει να πάρουμε τα πράγματα με τη σειρά. Στην οδόν Άπόλλωνος 9, στην Αθήνα, έμενε μια έξαιρετική καλλιτέχνης του χορού, ή κ. Πόπη Κάρλα, που ήταν αληθινή πατριώτισσα και είχε προσφέρει πολλές υπηρεσίες έως τότε στο συμμαχικό άγώνα. Στο σπίτι της έκρυβε πολλούς Βρετανούς και έναν με-γάλο πατριώτη: Τον Πολωνό σαμποτέρ Τζόζεφ Πελίνσκυ, που ήταν άρχηγός μίας μυστικής ομάδας που δρούσε έναντίον των Γερμανών.

Στο σπίτι λοιπόν της οδού Άπόλλωνος, ή ομάδα αυτή είχε εγκαταστήσει άσύρματο, που έστελνε πολύτιμες πληροφορίες στο στρατηγείο της Μέσης Άνατολής.

Το Δεκέμβριο όμως του 1941, παραμονές Χριστουγέννων, τα "Ες-Ες" κατώρθωσαν να συλλάβουν δυο Άγγλους. Τον ταγματάρχη Γουώλλερ Τσάρλεϋ και το σμηναγό Τζέικ Έμερσον — που είχαν έρθει κρυφά στην Ελλάδα για κατασκοπεία και μιλούσαν θαυμασία τα Έλληνικά — και όπως ήταν φυσικό οι ύπόλοιποι σύντροφοί τους άναστατώθηκαν κυριολεκτικά από την σύλληψή τους. Γιατί ο κίνδυνος ήταν μεγάλος. Οι Γερμανοί βέβαια θα τους βασάνιζαν με το χειρότερο τρόπο και αν ένας από τους δυο δεν άντεχε και μιλούσε, τότε άσφαλώς θα κινδύ-νευαν να πιαστούν όλοι. Στο σπίτι της κ. Κάρλα, εκτός από τον Πελίνσκυ, το γιατρό Κώστα Γιαννάτο, τον άξιωματικό

Σταύρο Βελιώτη, έμεναν και άλλοι δυο σπουδαίοι Βρεταννοί κατάσκοποι: οι ύπολαχογοί Άντονι Άτκινσον και Στούαρτ, που τους είχε φέρει εκεί ή τότε άρχιφύλακας του τμήματος Άλ-λοπατών Θεόδωρος Μηλιώτης, ένα έξαιρετικό παλληκάρι. Γι' αυτό μόλις έμαθαν που κρατούσαν τους δυο συλληφθέντες οι Γερμανοί, ή τολημηρή αυτή συντροφιά έκανε ό,τι μπορούσε για να τους πλησιάσει και να μάθει αν είχαν μιλήσει. Άλλα παρ' ό-λες τις προσπάθειές τους δεν κατάφεραν τίποτα. Το φρουραρχείο της οδού Κοραή ήταν άπρόσιτο.

Άκριβώς όμως τότε παρουσιάστηκε ένα παιδί και ζήτησε να άναλάβη αυτή την ύποθεση. Ήταν ο Γιαννάκης Φωτεινός, γιός της υπηρετίας που είχε ή κ. Κάρλα στο σπίτι της.

Η μητέρα του ήταν από ένα χωριό της Μακεδονίας. Τον άντρα της τον είχαν σκοτώσει οι Βούλγαροι και έτσι ή φτωχή γυναίκα πήρε το παιδί της και ήρθε στην Αθήνα. Έπιασε δου-λειά στο σπίτι του Γιαννάτου, μα ό τελευταίος, που συνδεόταν στενά με την κ. Κάρλα, της την παραχώρησε προσωρινά. Σιγά-σιγά όμως ή καλή αυτή γυναίκα, έγινε ή έμπιστη της συντρο-φιάς. Το ίδιο και το παιδί της. Άν και πολύ μικρός ο Γιαν-νάκης, είχε άναδειχθή ένας πρώτης τάξεως σύνδεσμος της όρ-γανώσεως. Έπαιρνε διάφορα μηνύματα από τους μεγάλους και τα μεταδίδε στους άρχηγους των διαφόρων κλιμακίων. Το παιδί λοιπόν αυτό, άνάλαβε να πλησιάσει τους φυλακισμένους. Το σχέδιο ήταν καθαρά δικό του. Σκέφθηκε πως αν τον έβρισαν οι Γερμανοί να... κοιμάται κοντά στο φρουραρχείο, περασμένη ώρα, σίγουρα θα τον ώδηγούσαν σ' αυτό και θα τον έκλειναν σε κανένα κελλί. Έτσι ίσως κατώρθωνε νάρθη σε έπαφή με τους δυο Άγγλους.

— Κι' αν ακόμη δεν μ' αφήσετε, εγώ θα επιχειρήσω μό-νος μου! έπτε άποφασιστικά ο Γιαννάκης, όταν είδε τους δι-σταγμούς των μεγάλων. Είμαι βέβαιος πως θα πετύχω.

Κανείς πια δεν μπορούσε να φέρη αντίρρηση στην έπι-μονή του. Του έδωσαν λοιπόν διάφορες συμβουλές και του έβα-λαν ένα σημείωμα στη σόλα του παπουτσιού του για να τα παραδώσει, αν εύρισκε εύκαιρία, στον ταγματάρχη Τσάρλεϋ. Το παιδί φόρεσε τα πιο παλιά του ρούχα και ξεκίνησε, περα-σμένα μεσάνυχτα, για την οδό Κοραή. Έπεσε στα σκαλιά μιάς πόρτας και καμώθηκε τον κοιμισμένο! Τα παρακάτω, τα ξέρουμε.

Ο Γιαννάκης Φωτεινός, για να μη δώσει καμμία άπάντηση στις ερωτήσεις των Γερμανών, προσποιήθηκε τον κωφάλαο. Η τύχη όμως στάθηκε ακόμη πιο τυχερή για το μικρό ήρωα και τον έκλεισαν άμέσως στο ίδιο κελλί με τους Άγγλους. Από το σημείο όμως αυτό άρχίζουν και οι μεγάλες του περιπέτειες. Την επομένη, οι Γερμανοί του έκαναν καινούργια άνάκριση, άλλα και πάλι δεν κατάφεραν να του άποσπάσουν καμμία λέξη. Στο τέλος είδαν κι' άπόειδαν, πίστεψαν πως είχαν να κάνουν με άλ-λην... κωφάλαο.

Άντι όμως να τον ελευθερώσουν, όπως έπρεπε κανονικά, τον έστειλαν στις φυλακές Καλλιθέας. Εκεί έμεινε έναν ολόκλη-ρο μήνα. Ύστερα τον μεταφέραν στο στρατόπεδο του Χαϊδα-ριού, έμεινε άλλο ένα μήνα, από κει στα παραπήγματα της Βουλιαγμένης και τέλος τον έκλεισαν στο Άδερωφ. Στο με-ταξύ οι δυο Άγγλοι, ο Τσάρλεϋ και ο Έμερσον, κατώρθωσαν να δραπέτευσουν και με τη σειρά τους τώρα, προσπαθούσαν να άνακαλύψουν σε ποιό μέρος κρατούσαν οι Γερμανοί τον μικρό τους φίλο, για να μπορέσουν να τον βοηθήσουν, όπως τους βοή-θησε κι' αυτός. Το τολημρό όμως Έλληνόπουλο βασανίζόταν από φυλακή σε φυλακή και κανείς δεν μπορούσε να εξακριβώσει τί είχε άπογίνει. Όσοσο με τους καλούς του τρόπους και με τη... δουδαμάρτα του, ο Γιαννάκης κατώρθωσε να κερδίσει την έμπιστοσύνη των Γερμανών. Έτσι άρχισαν να του επιτρέπουν να κυκλοφορή με κάποια άνεση μέσα στις φυλακές. Ένα πρωί μά-λιστα τον πήραν μαζί με τρεις άλλους καταδίκους και τους πήγαν στον Πειραιά να ξεφορτώσουν δυο καΐκια με πατάτες. Ο Γιαννάκης Φωτεινός σκέφθηκε τότε πως ήταν εύκαιρία να δραπέτευση. Μόλις έφτασαν στο λιμάνι, σε μια στιγμή που κανείς δεν τον πρόσεχε, άρχισε ν' άπομακρύνεται με τρόπο. Σιγά-σιγά τραβήχτηκε αρκετά μακριά από το σημείο που ξε-φορτώναν τα καΐκια. Και όταν άνακάλυψαν τη φυγή του, ο μι-κρός κατάδικος είχε γίνει άφαντος.

Κόβοντας άνάμεσα από τα χωράφια και τις δημοσιές, έ-φθασε γρήγορα στην Αθήνα. Στο σπίτι της οδού Άπόλλωνος 9 ήσαν όλοι παρόντες και ή μάνα του λίγο έλειψε να τρελλαθή από τη χαρά της για την άνέλπιστη σωτηρία του. Ο Γιαννάκης Φωτεινός έμεινε κρυμμένος εκεί έως την τελευταία στιγμή που έφυγαν οι Γερμανοί από τον τόπο μας. Έτσι κατώρθωσε να γιορτάσει ζωντανός την άπελευθέρωσή της Ελλάδας. Σήμερα ύ-πηρετεί και πάλι την πατρίδα του ως στρατιώτης, έτοιμος πάν-τα να προσφέρει και τη ζωή του ακόμη για να την υπερασπιστή άλλη μια φορά...

ΓΙΑΝΝΗΣ Β. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Εικονογράφηση: ΜΑΡΙΑΣ ΡΑΜΦΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ - ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Μ Π Ο Ρ Ε Ι Σ ;

Μπορείς να ξεχνάς τί έχεις κάνει για τους άλλους και να θυμάσαι τί έχουν κάνει οι άλλοι για σένα; Μπο-ρείς να άγνοήσης τί χρωστάς οι γύρω σου σε σένα και να θυμάσαι τί χρωστάς εσύ στον κόσμο; Να παραμερί-σης τα δικαιώματά σου και να δάλης πρώτα απ' όλα τις ύποχρεώσεις σου; Να νιώσης ότι οι συνάνθρωποί σου είναι το ίδιο αληθινοί με σένα και να προσπαθήσης να δής πίσω από τα μάτια τους και τις καρδιές τους που διψάνε για χαρά; Ζωή δεν θα πη να ύπάρχη μόνο κανείς. Ζωή είναι το περιεχόμενο που δίνεις στην ύπαρξη. Κλεί-σε το διδβλίο των παραπόνων και κοίταξε γύρω σου να βρης ένα μέρος όπου μπορείς να σπείρης λίγα σπειριά εύτυχίας — μπορείς να τα κάνης όλ' αυτά, έστω και για μια μέρα;

Τότε, είσαι άξιος να γιορτάσης τα Χριστούγεννα.
HENRY VAN DYKE

Χ Ρ Ι Σ Τ Ο Υ Γ Ε Ν Ν Α

Μέσα στη νύχτα και στα χιόνια — νύχτα και γύρω μας, κι' έντός — πολύ παλιά ήσανε τα χρόνια που, σαν πουλάκι μέσ' στα κλώνια, γεννήθηκε ό μικρός Χριστός μας.

Μια φάτνη στρώμα του έχει στρώσει στο λίγο της ξερό χορτάρι. Και μέσ' στη φτώχεια του, την τόση, το Άστρο ήρθε μόνο να προδώση τη θεϊκή του ούράνια χάρη.

Τό είδαν τ' Άστέρι όσοι άγρυπνούσαν! Κι' οι Άγγέλοι με άργατείες και στάνες δοξολογίες άχολογούσαν ενώ των ούρανών χτυπούσαν οι άμέτρητες χρυσές καμπάνες!

Άναγαλλιάζουν λές, κ' οι τάφοι. Λάμπουν άσήμα τα πελάγη. Και, κατά που ή Γραφή το γράφει, Σμύρνα, λιβάδι και χρυσάφι, δώρα του φέρνουν οι τρεις Μάγοι.

Κι' έτσι μια νύχτα του χειμώνα, γυμνό στη λύσσα των βοριάδων, ό κόσμος, πέφτοντας στο χόνα, τον προσκυνάει, χωρίς κορώνα, το Βασιλιά των βασιλιάδων...

ΑΘΑΝ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ

Π Ρ Ω Τ Ο Χ Ρ Ο Ν Ι Α

Έλάτε στο τραπέζι μας άποψε για τη χαρά να κάνωμε μια θέση. Την πήττα μας, Πατέρα, τώρα κόψε να δούμε το φλουρί σε ποιόν θα πέση.

Κι' ως μένη έτσι στρωμένο άποψε, ως μένη κ' ή σόμπα μας ως καίη εκεί στο πλάι. Άποψε με την κάπα χιονισμένη θάρη κι' ό Άγιος Βασίλης για να φάη.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΖΑΣ

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Κύριε, βοήθησε να γίνω όργανο της Ειρήνης Σου. Ό-που ύπάρχει μίσος, βοήθα με να δείχνω εγώ την Ά-γάπη όπου ύπάρχει άδίκια, τη συγνώμη όπου άμφιβο-λία, την πίστη όπου άπελπισία, την ελπίδα όπου σκο-τάδι, το Φως όπου θλίψη, τη χαρά. Ω, Ούράνιε Πατέ-ρα, ως με βοηθήση ή χάρη Σου να μη ζητώ εγώ παρηγο-ριά, μα άλλους να παρηγορώ. Να με καταλαβαίνουν οι άλλοι, όπως τους καταλαβαίνω κι' εγώ. Να μ' αγαπούν, όπως τους αγαπώ. Γιατί μόνο δίνοντας παίρνουμε, γιατί συχωρώντας συχωριόμαστε και ξαναγεννιόμαστε για την Αιώνια Ζωή.

ΑΓΙΟΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΤΗΣ ΑΣΣΙΖΗΣ

ΤΟΥΤΟ τὸ καλοκαιριάτικο βράδυ ἡ μικρὴ ταβέρνα τοῦ Χαράλαμπου Σίγδα ἦταν γεμάτη ἀπὸ πελάτες. Καὶ σχεδὸν κάθε βράδυ ἔτσι ἦταν. Γιατί τὸ σούρουπο οἱ γεμιτζήδες (ναῦτες) κι' οἱ καραβοκύρδες τοῦ νησιοῦ μαζεύονταν ἐκεῖ νὰ πιοῦν ἕνα ποτήρι κρασί καὶ νὰ μιλήσουν. Οἱ πελάτες τοῦ Σίγδα ἦταν ὅλο θαλασσινοί. Μὰ καὶ νάβελες, στὰ Ψαρά δὲν ἀντάμωνες τίποτ' ἄλλο ἀπ' αὐτούς. Πιο πολὺ τώρα ποὺ ἦταν ἀραγμένος ἐκεῖ ὁ ὅλος ὁ ἑλληνικὸς στόλος. Ἀπὸ ποῖο μέρῳ δὲν ἐβρίσκες! Περισσότερους ὁμως Ὑδραίους καὶ Σπετσιώτες.

Ἦταν κι' ὁ Σίγδας παλιὸς θαλασσινός. Ἀπὸ δεκαπέντε χρόνων στὸ πέλαγος. Οἱ ρευματισμοὶ του τὸν ἀνάγκασαν ν' ἀποτραβηχθῇ στὴ στεριά. Ἄνοιξε τοῦτο τὸ μαγαζὶ καὶ πρόκοψε καὶ στὴ νέα του δουλειά, γιατί ὅλοι οἱ Ψαριανοὶ τὸν ὑποστηρίζανε. Δεξί του χέρι στὴ δουλειά εἶχε τὸ γιό του, τὸν Δημητρώ, ποὺ δὲν εἶχε καλοκλείσει ἀκόμα τὰ δεκατέσσερα. Ἄξιο καὶ φιλότιμο παιδί, τὸ καμάρωσαν ὅλοι στὰ Ψαρά. Ὁ πατέρας του, πιασμένος ὅπως ἦταν ἀπὸ τοὺς ρευματισμούς, δὲν τὸ κουνούσε εὐκόλῃ ἀπὸ τὸ μπάγκο. Κι' ὁ Δημητρός ἐφერνε βόλτα ὅλη τὴν πελατεία.

Οἱ συντροφίες εἶχαν φύγει πιά ἀπὸ τὸ καπηλειό. Ἦταν περασμένες δέκα. Μοναχὰ μιὰ παρέα ἀπὸ πέντε εἶχε ἀπομείνει. Δὲν ξεφάντωναν, μὰ ἡ κουβέντα τοὺς εἶχε παραπάει. Ἦταν κι' οἱ πέντε Ψαριανοὶ ναυτικοί. Ὁ Μαθιὸς, ὁ Σβέκας, ὁ Αὐγέρης, ὁ γέρο Τσάκαλος κι' ὁ καπε-

τὰν Κωσταντῆ. Οἱ τέσσερες δὲν εἶχαν περάσει τὰ εικοσιπέντε κι' ὁ γέρο Τσάκαλος ἦταν ἐβδομηντάρης. Γερό ὅμως κόκκαλο, ψημένο ἀπ' τὴν ἀρμὴ τῆς θάλασσας—εἶχε ζήσει ὅλα του τὰ χρόνια στὰ πλεούμνα. Εἶχαν πιάσει κουβέντα γιὰ τὴ σφαγὴ ποὺ γίνηκε στὴ Χιὸ πρὶν ἀπὸ ἕνα μῆνα. Ἀπὸ ἑκατὸ χιλιάδες ψυχῆς ποὺ εἶχε τὸ νησί, δὲν ἄφησαν οἱ Τούρκοι οὔτε δέκα! Κοκκίνησε ἡ θάλασσα ἀπ' τὸ αἷμα, τὰ κουφάρια μέναν ἄθαφτα καὶ τὰ κατατρώγανε τ' ἀγριοπούλια. Ἄσε τὰ γυναικόπαιδα ποὺ βρίσκονταν σκλαβωμένα, ἄλλα στ' ἀμπάρια τῶν τούρκικων καραβιῶν κι' ἄλλα στὰ σκλαβοπάζαρα τῆς Πόλης.

Ὅλος αὐτὸς ὁ χαλασμός εἶχε ἀρχίσει ἀνήμερα τὸ Πάσχα—2 τοῦ Ἀπριλίου στὰ 1822. Ὁ Κωσταντῆς ἔτυχε νὰ πάῃ ἀπὸ τοὺς πρώτους ἐκεῖ. Τὸν εἶχε στείλει ἡ «Βουλὴ» τῶν Ψαρῶν—ὅπως λέγανε τὴν κοινότητά τους οἱ Ψαριανοί—μ' ἕνα «μυστικό» μαζί μὲ τὸν καπετὰν Νικόδημο. Τὸ τί εἶδαν τὰ μάτια του δὲν λέγεται. Πόσα δὲν εἶχε νὰ μοιγήσῃ στὴ συντροφιά του ὁ καπετὰν Κωσταντῆς, μ' ὅλο ποὺ ἀπὸ φυσικό του ἦταν λιτή, μὰ κείνο ποὺ εἶχε ἀντικρύσει ἦταν ἄλλο πράμα. Ἀπόψε ὅμως ἦταν βαρὺς καὶ ἄκεφος. Λέξη δὲν ἐβγαζε.

Οἱ ἄλλοι τέσσερες ὅμως εἶχαν ἀνάψει ἀπ' τὴ συζήτηση. Ἀπὸ λόγο σὲ λόγο φέραν τὴν κουβέντα γιὰ τὰ Σπετσιώτικα καράβια, ποὺ τὴν αὐγὴ εἶχαν ἀποχωρίσῃ ἀπὸ τὸ στόλο καὶ σαλπάρανε γιὰ τὴν Κρήτη. Εἶχε μαθευτῇ κείνες τὶς μέρες πὼς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο ἐρχόταν βοήθεια στὴν τούρκικη ἀρμάδα, ἄλλη ναυ-

τικὴ δύναμη μὲ ναύαρχο τὸν Μεχμέτ Ἀλῆ. Θέλανε λοιπὸν οἱ Σπετσιώτες νὰ χτυπήσουν τοὺς Αἰγύπτιους πρὶν σμίξουν μὲ τοὺς Τούρκους. Ὁ ναύαρχος Μισούλης ὅμως κι' οἱ Ὑδραῖοι μὲ τοὺς Ψαριανοὺς εἶχαν ἀντίθετη γνώμη. Τοῦτοί θέλανε νὰ βροῦν περίσταση ν' ἀποτραβήξουν ἔξω ἀπὸ τὴ Χιὸ τὴν ἀρμάδα τοῦ Καρ' Ἀλῆ, γιὰ νὰ τὴ θάλασσομαχήσουν. Ὅσο γιὰ τὸν Αἰγύπτιο, τὸν Μεχμέτ Ἀλῆ, δὲν πολυσκοτίζονταν.

Εἶπαμε πὼς οἱ παρῆες εἶχαν φύγει ἀπὸ τὸ καπηλειό κι' ἡ μοναδικὴ παρέα ποὺ εἶχε ἀπομείνει ἦταν ἐτούτη. Ὁ Χαράλαμπος Σίγδας, πίσω ἀπὸ τὸ μπάγκο του, ἀφοῦ μὲτρησε τὴν εἰσπραξί τῆς βραδιάς, εἶχε ἀρπάξει στὰ κλεφτὰ ἕνα ὑπνο. Ὁ Δημητρός ὅμως, ὁ γιός του, ἀφοῦ τέλειωσε τὴ δουλειά του κι' ἄκουσε τοὺς ναυτικούς νὰ μιλοῦν γιὰ πόλεμο, ἄρπαξε ἕνα σκαμνὶ καὶ δειλὰ-δειλὰ κάθησε παράμερα στὸ τραπέζι, κοντὰ στὸν καπετὰν Κωσταντῆ.

— Ἄν ὁ Μεχμέτ Ἀλῆ, ἔλεγε ὁ γέρο Τσάκαλος, καταφέρει καὶ σμίξει μὲ τὴν ἀρμάδα τοῦ Καρ' Ἀλῆ, θὰ γίνῃ δύναμη τρανὴ καὶ τότες...

— Σκιαζεσαι, γέρο; τοῦ εἶπε πειραχτικά ὁ Αὐγέρης.

— Ἐγὼ τὴ νὰ σκιαχτῶ, τάφαγα τὰ ψωμιά μου...

Ὁ Μαθιὸς ὅμως, γιὰ νὰ σταματήσῃ ἡ στενάχωρη κουβέντα, ρώτησε τὸν Τσάκαλο:

— Γέρο, λένε πὼς εἶναι τρανὸ παλληκάρι ὁ Καρ' Ἀλῆς...

— Τρανὸ λέει!... Τὸν ἔχω δεῖ στὴν Πόλη πρὶν ἀπὸ τὸ ξεσηκωμό μας. Τρεῖς ὄργιες μπόι. Δύναμη λιονταριοῦ καὶ ψυχὴ λύκου. Νὰ τὸν ἀντικρύσῃς, σηκώνεται ἡ τρίχα σου. Μαῦρος μὲ γένεια ποὺ φτάνουν ὡς τὴν κοιλία του. Τὰ χέρια του πάλι, σὰν ἀλμπουρα...

Κι' ὅσο τ' ἄκουγε αὐτὸς ὁ Δημητρός, ὅλο καὶ τραβούσε τὸ σκαμνὶ του καὶ ζύγωνε στὸ τραπέζι. Χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ, ἔγινε κι' αὐτὸς ἕνα μὲ τὴ συντροφιά. Κι' ἡ κουβέντα τραβούσε τὸ δρόμο τῆς. Ὅλοι μιλούσαν, μοναχὰ ὁ Κωσταντῆς ἔμενε ἀμίλητος. Συλλογισμένος, μήτε καὶ τοὺς πολυάκουγε. Σὲ μιὰ στιγμή ἀκούστηκε νὰ λὲ καὶ μοναχός του. Κανένας δὲν τὸν ἄκουσε. Μὰ τοῦ Τσάκαλου εἶχε κάνει ἐντύπωση τὸ ἀποψινὸ φέρισμο τοῦ Κωσταντῆ.

Χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ ὁ Δημητρός, ἔγινε ἕνα μὲ τὴν συντροφιά...

Μαζεύμὲ τὸν μπουρλοτιέρη

Διήγημα τοῦ Κ. ΤΑΚΗ ΛΑΠΠΑ

Εἰκονογράφηση: ΑΛΕΚΟΥ ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

— Σεκλητισμένος φαίνεσαι ἀπόψε, Κωσταντῆ, τοῦ εἶπε. Τί ἔχεις;

— Τί θες νά'χω, γέρο; τοῦ ἀποκρίθηκε κείνος. Συλλογιέμαι πὼς μὲ τὸν Μεχμέτ Ἀλῆ θὰ τρανέψῃ ἡ δύναμη τῶν Τούρκων. Θὰ μᾶς μακελλήσουν... Μπορεῖ ἀκόμα κι' αὐτὸς ὁ ξεσηκωμός νὰ χαθῇ...

Στὰ λόγια τοῦ κανένας δὲν ἀποκρίθηκε. Σώπασαν ὅλοι τότε γιὰ λίγο. Ὁ Αὐγέρης ὅμως δὲν ἄργησε νὰ σπάσῃ τούτῃ τὴ μουγκιάρρα.

— Ὦχ, πιά καὶ σεῖς! Ἦρθε νὰ πιοῦμε μιὰ κοῦπα κρασί καὶ θὰ τὴν ἀνακατέψουμε μὲ στενοχώριες... Βουλὴ ἔχουμε, ναύαρχο ἄξιό ἔχουμε, τὸ Μισούλη, τὸ ἴδιο καὶ καπεταναίους, αὐτοὶ ἄς σκεφθοῦν κι' ἄς τὰ κουμαντάρουν. Δημητρώ, πιάσε μιὰ κρασοκανάτα.

Τὸ κρασί δὲν ἄργησε νὰ ρθῇ, ὁ Δημητρός γέμισε τὶς κοῦπες τους κι' ὕστερα ξανάκατσε στὴ θέση του. Μὰ ἐνῶ οἱ ἄλλοι τοσοῦγκρίζαν τὶς κοῦπες τους, ὁ Κωσταντῆς δὲ σήκωσε τὸ χέρι του, θυβισμένος ὅπως καὶ πρὶν στοὺς λογισμούς τους.

— Ἀνὸρεξος εἶσαι ἀπόψε, καπετὰν Κωσταντῆ, τοῦ εἶπε μὲ τὴ σειρά του ὁ Σβέκας.

— Ἔρετε τί συλλογιέμαι τόσον ὥρα; ἀποκρίθηκε ὁ Κωσταντῆς μιλώντας τώρα σὲ ὅλους. Ὁ Μεχμέτ Ἀλῆς εἶναι ἀλάργα καὶ δὲ μᾶς βολεῖ νὰ τὸν ἀνταμώσουμε. Ὁ Καρ' Ἀλῆς ὅμως εἶναι σιμὰ μας, ἀ-

ραγμένος στὴ Χιό...

Ἐδῶ σταμάτησε. Ἀδειασε τὴν κοῦπα τοῦ καὶ μὲ σταθερὴ φωνὴ εἶπε:

— Πάμε νὰ τὸν κάψουμε;

Ἦταν τόσο ἀναπάντεχος ὁ λόγος του, ποὺ σάστισαν ὅλοι τους. Ὁ Τσάκαλος, ἂν καὶ κατάλαβε τί εἶχε πεῖ ὁ Κωσταντῆς, θέλησε νὰ τὸ ξανακούσῃ.

— Τί λόγος εἶναι αὐτὸς ποὺ εἶπες, Κωσταντῆ;

Κι' ἐκείνος ἀπλὰ τὸ ξαναεἶπε:

— Νὰ κάψουμε λέω, γέρο, τὸν Καρ' Ἀλῆ!

Κανένας δὲν περίμενε ν' ἀκούσῃ τέτοιο λόγο ἀπὸ τὸ σεμνὸ καὶ μετρημένο Κωσταντῆ. Θάρρεψαν πὼς ἦταν λόγια τοῦ κρασιοῦ. Σώπασαν γιὰ λίγο, καὶ μοναχὰ ὁ Μαθιὸς τόλμησε νὰ πῇ:

— Τί λές, καπετὰν Κωσταντῆ, νὰ κάψουμε ὁλόκληρο ντελίνι... Γιὰ ψαρόδαρκα τὸ πῆρες; Καὶ πὼς θὰ τὸ κάψουμε; Ὅα ζητήσουμε, Μαθιέ, ἀπὸ τὴ Βουλῆ μας νὰ μᾶς δώσῃ ἕνα ἀπὸ τὰ μπουρλότα. Θὰ πάμε καὶ θὰ τὸν κάψουμε. Αὐτὸ εἶναι!

Ὁ Τσάκαλος δὲν κρατήθηκε.

— Καταλαβαίνεις τί λές, Κωσταντῆ; Νὰ πᾶς στὴ Χιὸ, μέσα στὴν τούρκικη ἀρμάδα καὶ νὰ κάψῃς τὴν καπιτάνιαν (ναυαρχίδα), τὸ πασὰ γκεμεσί!

πετύχουμε κείνο ποὺ σκοπεύουμε. Μὰ ἔμα τὸ θελήσουμε, γίνε-ται. Κεῖνοι ποὺ θάρ-θουν κοντὰ μου δὲν ἔχουν παρὰ νὰ ποῦν ὅ,τι εἶπα κι' ἐγὼ τώρα ποὺ συλλογιόμουν-να.

— Τί; Τί εἶπες; τὸν ρώτησαν ὅλοι τους.

— Τί εἶπα; Κω-σ τ α ν τ ῆ θ ἄ π ε θ α ν η σ! Αὐ-τὸ εἶπα...

Κανένας δὲν ἀποκρίθηκε καὶ κείνος ἐξακολούθησε:

— Ἄμα ποῦν αὐ-τὸ τὸ λόγο κείνοι ποὺ θὰ μπαρκάρουν μαζί μου, τότε, τὸν καίμε τὸν Καρ' Ἀλῆ...

— Τρανὸ λόγο εἶ-πες, Κωσταντῆ. Σί-γουρος θάνατος... μί-λησε ὁ Τσάκαλος.

— Τὸ ξέρω, γέρο Τσάκαλε. Ἄλλους εἴ-κοσι θέλω σὰν καὶ μένα μέσα στὸ μπουρλότο καὶ τότε τὴν κάνω ἀποκαΐδια καὶ ξύλα τὴ «Μπουρλότα Σαϊμάζι»...

Λέξη δὲν ἐβγαλε κανένας. Εἶχαν πέσει τώρα ὅλοι σὲ συλλο-γὴ. Ὁ Κωσταντῆς ὅμως ἤθελε, μὲ τὴ σει-ρά του κι' αὐτὸς τώρα, νὰ τοὺς κάνῃ νὰ μιλήσουν.

— Λοιπὸν; Τί ἔχετε ν' ἀποκριθῆτε; Κανένας σας δὲ θὰ μ' ἀκολουθήσῃ;

Πρώτος ὁ Αὐγέρης τοῦ ἀποκρίθηκε: — Δὲν ξέρω οἱ ἄλλοι, μὰ λόγου μου λέω ὅ,τι εἶπες κι' ἡ ἀφεντιά σου: «Αὐ-γέρης, θὰ πεθάνῃς...» — καὶ τόνισε τὶς τρεῖς τελευταῖες του λέξεις.

Δὲν πρόκανε τὸ λόγο του ὁ Αὐγέρης νὰ τελεωθῇ κι' ὁ Σβέκας ἀκούστηκε νὰ λὲ τὸ ἴδιο, κι' ὕστερα ὁ Μαθιὸς. Τελευταῖος μίλησε κι' ὁ γέρο Τσάκαλος.

— Στὸ καλὸ καὶ μὲ τὴν εὐχὴ μου... Μὰ νὰ πᾶ κι' ἐγὼ ἕνα λόγο. Ἔρετε ποῖος θὰ εἶναι στὸ τίμوني τοῦ μπουρλότου; Ὁ γέρο Τσάκαλος, ὁ γέρο Τσάκαλος!

Καὶ χάθηκαν ὅλοι ἀπὸ καρδιά ποὺ θὰ πῆγαινε μαζί τους κι' ὁ γεροθαλασσι-νός. Γιὰ νὰ γιορτάσουν τὴ μεγάλη τους ἀπόφαση, πρόσταξαν τὸν Δημητρώ νὰ φέρῃ κρασί. Κείνος ὅμως δὲν κουνήθηκε ἀπ' τὸ σκαμνὶ του.

— Δημητρώ, ἔ Δημητρώ! δὲν ἄκου-σες; Κρασί... Τοῦ εἶπε ὁ Σβέκας.

Καὶ πάλι ὁ Δημητρός δὲν κουνήθηκε. Εἶχε κολλήσει τὸ βλέμμα του πάνω στὸν Κανάρη κι' ἦταν σὰν ὀνειροπαρμένος.

— Τί ἔχεις, Δημητρώ; τὸν ρώτησε ὁ Τσάκαλος.

Μὰ ὁ Δημητρός δὲν ἀποκρίθηκε στὸ γέρο, μόνο στὸν Κανάρη μίλησε διστα-χτικά:

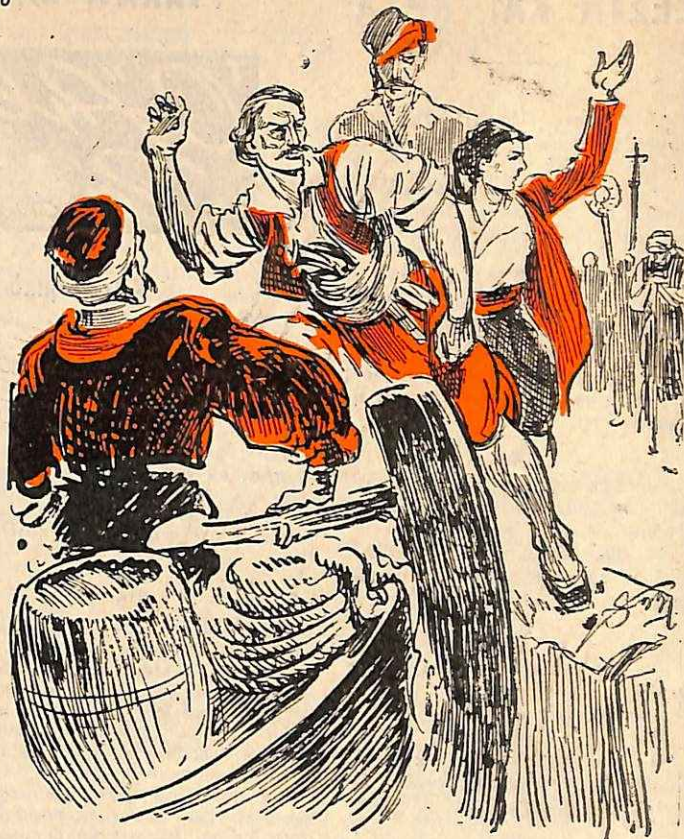
— Καπετάνιε, στὸ μπουρλότο μέσα δὲ θάχῃς κι' ἕνα μούτσο;

Ὁ Κανάρης κατάλαβε τί ἤθελε νὰ πῇ τὸ παιδί. Χαμογέλασε, μὰ ὁ Δημητρός δὲν τὸ ἄφησε νὰ μιλήσῃ. Παρακλητικά τοῦ ξανάπε:

— Πάρε μένα, καπετάνιε, γιὰ μούτσο...

Καὶ τὰ μάτια τοῦ Δημητροῦ πλημ-μύρισαν ἀπ' τὰ δάκρυα.

Ὁ γέρο Τσάκαλος, ὅμως, τοῦ εἶπε μὲ καλωσύνη:

Οἱ μπουρλοτιέρηδες, ὁ ἕνας πίσω ἀπὸ τὸν ἄλλον, μπαρκάρανε.

— Δημητρώ μου, εἶσαι ἄγουρος ἀκό-μα γιὰ τέτοια.

— Ἄγουρος στὰ χρόνια, γέρο, μὰ στὴν ψυχὴ...

Ἀποκρίθηκε τὸ παιδί, γυρίζοντας κατὰ τὸν Κανάρη:

— Πάρτε με, καπετὰν Κανάρη, στὸ μπουρλότο μαζί σας. Πάρτε με κοντὰ σου! Ἄς εἶμαι μικρός, ἡ καρδιά μου τὸ λὲ-ει. Πάρτε με κι' ἂν φοβηθῶ, ρίξτε με στὴ θάλασσα νὰ μὲ φάνε τὰ σκυλόψαρα...

Μὰ πὼς νὰ γίνῃ, Δημητρώ, ἀποκρί-θηκε ὁ Κανάρης, συγκινημένος ἀπ' τὰ παρακάλια τοῦ μικροῦ. Ἐκεῖ ποὺ θὰ πᾶ-με μεῖς εἶναι θάνατος. Δὲν ξέρουμε ἂν θὰ γυρίσουμε. Καὶ μὴν ξεχνᾷς πὼς ὁ πατέρας σου σ' ἔχει μοναχογιό...

— Τί μ' αὐτό, καπετάνιε; Νὰ πάρου-με τὴ θέλησή του.

— Χαράλαμπε, ἔ Χαράλαμπε.

Φώναξε ἁμέσως ὁ γέρο Τσάκαλος τοῦ Σίγδα, ποὺ ἀκουμπισμένος στὸ μπάγκο κοιμόταν ξένοιαστος. Πετάχτηκε ἀπ' τὸν ὕπνο του κείνος καὶ πρὶν καλοξυπνήσῃ, ἀρχίσανε νὰ τοῦ λένε τὰ καθέκαστα. Ὁ-ταν φτάσανε καὶ τοῦ εἶπαν πὼς ὁ γιός του θέλει σῶναι καὶ καλὰ νὰ τοὺς ἀκολου-θήσῃ μὲ τὸ μπουρλότο, κείνος γύρισε, τὸν κοίταξε καὶ τοῦ εἶπε:

— Δημητρώ μου, εἶσαι μικρός ἀκόμα γιὰ τέτοια. Κι' ὕστερα...

Μὰ ὁ Δημητρός δὲν τὸν ἄφησε ν' ἀπο-τελειώσῃ.

— Πατέρα, ἄσε με νὰ μπαρκάρω κι' ἐγὼ ἀντάμα. Ἄς εἶμαι μικρός. Εἶναι γιὰ τὸ Γένος μας, γιὰ τὴ λευτεριά μας. Πὲς τὸ ναι, πατέρα, δώσε τὴ θέλησή σου...

Ὁ Χαράλαμπος δὲ μπόρεσε ν' ἀντι-σταθῇ στὴν ἐπιθυμία τοῦ γιου του. Γύ-ρισε στὸν Κανάρη καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἀφοῦ τὸ θέλει, κι' εἶναι γιὰ τὸ Γένος μας, μὲ τὴ θέλησή μου. Καὶ στὸ γιό του: «Μὲ τὴν εὐχὴ μου, Δημητρώ, νὰ πᾶς παιδί μου, νὰ πᾶς».

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ: Τὸ τέλος.

ΛΟΧΝΑ ΠΑΡΚ

Μια ορθόδοξη γειάδα για τους πιο μικρούς μας φίλους

ΜΗΝ ΞΕΧΑΣΗΣ

Ο "Αη Βασίλης στο μυαλό μου" (μου) μέρες τώρα έχει θρονιάσει. Σάν τί δώρα θά μου φέρη; φέτος λές να με ξεχάση; "Α, πά, πά, δεν το πιστεύω" μ'α τον έχω τόση έννοια τον καλό τον "Αη Βασίλη" με τὰ άσπρα του τὰ γένεια... Θά μου φέρη τάχα τόπι καραμούζα, φασουλή; Φτάνει μόνο μ'ην ξεχάση και τ' αντικρυνό παιδί. Πού δεν έχει ούτ' ένα τόπι και τὸ συμπονώω τόσο... "Αη Βασίλη, αν τὸ ξεχάσης, τὸ δικό μου θά τὸ δώσω."

Α. ΞΕΝΟΣ

ΠΩΣ ΘΑ ΜΕΤΑΛΑΒΩ;

Δεν μπορώ να καταλάβω πώς θα πάω να μεταλάβω του Χριστού ανήμερα; άφου τράβηξα λιγάκι την ούρα και τὸ μουστάκι της γατούλας σήμερα! Κι' άφου χτές δεν είχα γνώση κι' είχα μιὰ σταλιά θυμώσε με τὰ ζωά τὰ ήμερα, δὲ μπορώ να έννοήσω πώς θα πάω να κοινοήσω του Χριστού ανήμερα! Ψι, ψι, ψι, καλή ψιψίνα... "Έχεις δίψα... έχεις πείνα;" Έλα στην ποδίτσα μου. Φίλοι φίλοι, καλοφίλοι, και με σένα και τὴ Μπίλη, τὴν καλή σκυλίτσα μου!

ΓΙΑΝΝΑ ΒΕΡΑ.

Τ' ΑΣΤΕΡΙ

— Κοίτα τ' άστέρι αυτό, μα- (νούλα, που περπατάει στον ούρανο... — Είναι παιδάκι μου τ' άστέρι, που πρωτοείδε το Χριστό! — Πώς τον πρωτοείδε; — Με τὰ μάτια. — Έχουν τ' άστέρια μάτια; — Πώς δεν έχουν.

— Μέσα σε παλάτια θὲ να γεννηθήκε ο Χριστός... — Όχι, σε σταύλο, μα τ' ά- (στέρι τον φώτιζε, σαν φῶς αὐγῆς... — Μανούλα, πιάστο με τὸ (χέρι... — Είναι ὦρα πιά να κοιμηθῆς; μα κάνε πρὶν τὴν προσευχή (σου): Νάχης τ' άστέρι αυτό οδηγό... — Αυτό, μανούλα, που πρω- (τοείδε... — Ναί, που πρωτοείδε τὸ (Χριστό!

ΑΛΚΗΣ ΤΡΟΠΑΙΑΤΗΣ

Τὸ παραμυδάκι μας

ΤΟ ΑΣΤΕΡΑΚΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

"Ένα βράδυ, εκείνο τὸ λαμπερὸ άστεράκι πὸν ὠδή- γησε μέσα ἀπὸ τὰ σκοτάδια τοὺς Μάγους ὡς τὴ φάτνη τοῦ Χριστοῦλη μας, στάθηκε πάνω ἀπὸ τὴ γῆ συλλογι- σμένο.

— Τί να κάνω τώρα; ἔλεγε μοναχὸ του. "Η δουλειά μου στὴ γῆ ἔχει τελειώσει. Οἱ καλοὶ Μάγοι προσκύνησαν κι' ἔφυγαν γιὰ τὰ μακρινὰ μέρη τους, ὁ Χριστοῦλης κοι- μάται ήσυχος στὴν ἀγκαλιά τῆς μανούλας του και τ' άδερφάκια μου τ' άστέρια ἀπ' τὸν οὐρανὸ, πὸν μ' άπο- θύμησαν, με φωνάζουν κοντά τους. Πῶς να φύγω ὅμως τῶ- ρα, πὸν άγάπησα τόσο πὸν τὸ μικρὸ Χριστὸ και θέλω να μείνω κοντά του;

— Τί έχεις, καλὸ μου άστεράκι; τὸ ρώτησε τότε ἡ Παναγία μας. Γιατί εἶσαι στενοχωρημένο;

— Παναγία μου..., τῆς λέει αὐτό, ἡ δουλειά μου στὴ

γῆ τέλειωσε και τ' άδερ- φάκια μου στὸν οὐρανὸ με φωνάζουν κοντά τους. Μὰ ἐγὼ δὲ θέλω να φύ- γω πιά, γιατί, άγάπησα τόσο πὸν τὸ παιδάκι σου τὸ Χριστὸ, πὸν θέ- λω να μείνω γιὰ πάντα κοντά σας!

— "Αχ, άστεράκι μου, αναστέναξε ἡ Παναγία, αὐτὸ πὸν μου ζητᾶς δὲ μπορεῖ να γίνῃ. Γιατί κι' ἐσένα ἡ θέση σου είναι κοντά στ' άδερφάκια σου, στὸν οὐρανὸ, κι' ἐγὼ

με τὸ παιδάκι μου δὲ θά μείνω πὸν σ' αὐτὰ τὰ μέρη. Σε μέρες θά φύγωμε ἀπὸ ἐδῶ κι' ἔχουμε να κάνωμε στὸν κόσμο αὐτὸν πολλὰ, με τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου!

— Καλά, Παναγίτσα μου, εἶπε τότε λυπημένο τὸ άστεράκι. "Ας γίνῃ ὅπως προστάξεις. Τραβήξου μόνο μιὰ στιγμή ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς Σπηλιάς, γιὰ να δῶ άκό- μα μιὰ φορά στὸ πρόσωπο τὸ άγαπημένο μου παιδάκι σου...

Τότε ἡ Παναγία μας τραβήχτηκε ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς Σπηλιάς και τ' άστεράκι χάιδεψε τρυφερά με τὴ λάμψη του τὰ μαλλιά τοῦ κοιμισμένου Χριστοῦλη.

— "Ακουσε, άστεράκι μου καλὸ, τοῦ εἶπε τότε ἡ Πα- ναγία μας. Δὲ θέλω να φύγῃς λυπημένο ἀπὸ κοντά μας. Γι' αὐτὸ θά σου κάνω μιὰ μεγάλη χάρη. Τώρα, να πᾶς κοντά στ' άδερφάκια σου πὸν σ' άποθύμησαν και σε πε- ριμένουν. Ἀλλά, κάθε φορά πὸν θά γεννιέται ἕνα παιδάκι στὴ γῆ, θά μπορῆς να κατεβαίνῃς χαμηλά και να τὸ βλέ- πης, και να τὸ φυλάς ἀπὸ κάθε κακὸ και να τὸ προστα- τεύῃς.

— Θέλω, Παναγίτσα μου, εἶπε τὸ άστεράκι χαρούμε- να. Καί σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὸ καλὸ πὸν μου κάνεις. Γιατί ἔτσι, κάθε φορά πὸν θά γεννιέται στὸν κόσμὸ ἕνα παιδί, θά νομίζω πᾶς βλέπω τὸ Χριστοῦλη σου στὸ προσω- πάκι του! Κι' ἔτσι θά εἶμαι κι' ἐγὼ χαρούμενο και θά γί- νω ὁ καλὸς φύλακας ὅλων τῶν παιδιῶν τοῦ κόσμου!

"Ετσι, ἀπὸ κείνο τὸ βράδυ, τὸ καλὸ άστεράκι ἔπιασε τὴν καινούργια δουλειά πὸν τοῦ ἔδωσε ἡ Παναγία μας. Κι' ἀπὸ τότε ὅλα τὰ παιδάκια τῆς γῆς ἔχουν στὸν οὐρανὸ τὸ καλὸ άστέρι τους πὸν τὰ φυλάει.

Μὰ πρέπει να ξέρετε ὅμως, παιδάκια μου, πῶς αὐτὸ τὸ καλὸ άστέρι σας είναι τὸ ἴδιο ἐκεῖνο άστεράκι πὸν μιὰ σκοτεινὴ νύχτα ὠδήγησε τοὺς Μάγους με τὰ δῶρα τους ὡς τὴ Σπηλιά πὸν γεννήθηκε ὁ Χριστοῦλης μας.

Η ΘΕΙΑ ΓΙΑΝΑ

Ο ΑΗ ΒΑΣΙΛΗΣ

Φορτωμένος και χαρούμενος, φτάνει και φέτος στ' άγαπημένα του παιδιά, ὁ καλὸς "Άγιος. Κι' ὅπως λένε και τὰ Κάλαντα, χα- ρί και καλαμάρη κρατάει στὸ χέ- ρι του και γράφει ἕνα ἕνα τὰ ὀ- νόματα τῶν παιδιῶν και τὸ δῶ- ρο πὸν φέρνει στὸ καθένα:

— Μιὰ κουκλίτσα τῆς Δέσποι- νας... Τὸ τόπι τοῦ "Άγγελου... "Ένα φασουλή τοῦ Νικητᾶ... Τοῦ Γιαννῆ τὸ ἀλογάκι. Τὴν κου- ζινίτσα τῆς Χρυσούλας...

Νὰ δῆτε πὸν κανένα δὲ θά ξεχάση; Καί τὸ πρῶτ' τῆς Πρω- τοχρονιάς θά ἐμπνήσουν ὅλα τὰ παιδιά με χαρούμενες καρδούλες.

— Μπα... τί μοσχουρίζει σὴ μερα ἡ κάμαρά μας; Κι' ἀπ' αὐ- τὴ τὴ μυρουδιά, πὸν είναι μυρου- διά τῆς "Αγιοσύνης και τ' οὐρα- νοῦ, θά καταλάβουν τὰ παιδιά πῶς ὁ καλὸς ὁ "Άγιος μπῆκε τὴ νύχτα και στὴ δικὴ τους κάμαρα, και θά πεταχτοῦν ἀπὸ τὰ κρεβ- τάκια τους σαστισμένα.

— Μπα... μπα... Κοίτα τί μουφερε ἐμένα! Κοίτα τί ὠραίο!

Και καθὼς θά καμαρώνουν τὸ δῶρο τους, οἱ καρδούλες τους θά φτερουγίσουν στὸν καλὸ τὸν "Αη Βασίλη, τὸν μεγάλο φίλο τους, πὸν αὐτὴ τὴν ὥρα πιά, κουρα- σμένος ἀλλὰ γεμάτος χαρά, ἔχει ξαναπάρει τὸν μακρινὸ και χιονι- σμένο δρόμο του, γιὰ τὴν πατρί- δα του τὴν Καισαρεία.

— Καί τοῦ χρόνου με τὸ κα- λὸ... Νὰ μᾶς ἔρθῃς πάλι, άγαπη- μένε μας "Άγιε... Οἱ καρδούλες μας μέσα ἀπὸ τὰ ζεστά σπῆττα μας, σοῦ στέλνουν τὸ πιὸ γλυκὸ τους εὐχαριστῶ.

Κι' αὐτὸ τὸ ζεστὸ εὐχαριστῶ πὸν θά τοῦ στείλουν τὰ τρυφερά χειλάκια σας, θά συντροφεύῃ τὸν "Αη Βασίλη στὸ δρόμο του και θά τοῦ δώσῃ καινούργια δύναμη να: ἐκκινήσῃ και πάλι γιὰ να φτάσῃ ὡς ἐσᾶς και τοῦ χρόνου.

Σὰς φιλῶ γλυκὰ γλυκὰ

Ἡ Φίλη σας

Η ΚΥΡΑ ΓΝΩΜΗ

ΒΙΟΛΑΝΤΩ

Ο "Αρχοντας πὸν ἔξουσία- ζε και κυβερνοῦσε τὸν τόπο ἦταν ὁ πιὸ σκληρὸς και ὁ πιὸ άκαρδὸς "Αρχοντας πὸν μπο- ροῦσε να φανταστῇ κανεῖς Ὁ βαρὺς και σκοτεινὸς πύρ- γος του, πὸν σκαλφάλωνε στὴν πλαγιά τοῦ λόφου, ἔμοι- αζε να πλακώνῃ με τὸν ἴσκιό του τὴ ζωὴ τῶν ὑπηκόων του. Μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἀετοφω- λιά ὅπου καθὼς λέγαν, εἶχαν

τὰ αὐτὰ τὰ μυθικὰ ζωά, πὸν οἱ ἄνθρωποι τάπιαναν στὸ στό- μα τους με φόβο και σεβασμό. Οἱ πιὸ μεγάλοι γιατροὶ παίρ- ναν ὄρκο πᾶς ἂν ἔτριβε σε σκόνῃ τὸ κέρατο ἑνὸς μονόκε- ρου, μπορούσες να γιατρέψῃς μ' αὐτὴν άκόμα και τὴν πιὸ άγιάτρευτῃ ἀρρώστεια!

Ἄντ'ι να φύγουν μόλις τὴν εἶδαν ἐκείνοι οἱ δυὸ πα- ράξιοι κάτοικοι τοῦ δάσους, ἀντί- θετα, σίμωσαν τὴ νέα καπέλλα. Κι' ὅταν ἡ Βιολαντῶ ξαναπῆρε σε λίγο τὸ δρόμο τοῦ γυ- ρισμού γιὰ τὸν πύργο, οἱ μονόκε- ροι τὴν ἀκολούθη- σαν σαν δυὸ πι- στὰ σκυλιά.

Στὸ δρόμο ἡ Βιολαντῶ συλλογι- ζόταν ὅτι θά τρώ- μαζαν ὅσοι θά τὴν ἔδλεπαν με τὴν παράξενῃ ἀκο- λουθία τῆς. "Ετσι κι' ἔγινε. Μόλις ἀντίκρυσαν τοὺς μονόκερους οἱ φρουροὶ κι' οἱ ὑπη- ρέτες τοῦ πύργου, τὸ δάλανε στὰ πό- δια.

Ἄταραχτῇ ἡ Βιολαντῶ ἔσκυψε και χάιδεψε τὰ πορφυρὰ κεφάλια τῶν και νούργων φίλων τῆς.

— Μὰ γιατί, τάχα, τὰ φο- δοῦνται ἅμα τὰ βλέπουν, ἀναλο- γίστηκε.

Τότε, τὸ ἕνα ἀπὸ τὰ δυὸ ζωά πὸν εἶχε διαβάσει τὴ σκέ- ψη τῆς, τῆς ἀποκρίθηκε:

— Ξεχνᾶς ὁμορφῇ ἄρχοντο- πούλα, πᾶς μοναχὰ ὅσοι ἔ- χουν ὀλόευκῃ ψυχὴ κι' είναι ἡ καρδιά τους καθαρὴ σαν τὸ δαμάντι, μονάχα ἐκείνοι μπο- ροῦν να μᾶς θαροῦν δίχως φό- βο; "Όσοι σε τριγυροῦν, σκόρπισαν, μόλις μᾶς εἶδαν, γιατί ἔχουν δουτηγμένη τὴν ψυχὴ τους στὴν ἁμαρτία. Καί μέσα σ' αὐτὸν τὸν πύργο, μονάχα σύ, Βιολαντῶ, εἶσαι ἄγνή, χωρίς καμμιὰ ἁμαρ- τία...

Τὴν ἴδια στιγμή ὁ "Αρχον- τας, πὸν εἶχε ἀκούσει να μι- λοῦν γιὰ τοὺς μονόκερους, μπῆκε ἄγριεμένος στὸ δα- μάτιο τῆς κόρης του. Μὰ καθὼς δὲν εἶχε προφτάσει να φορέσῃ τὴ μάσκα τοῦ κα- λοῦ πατέρα, μ' αὐτὴν πὸν ξε- γελοῦσε πάντοτε τὴν κόρη του, μόλις ἐκεῖνῃ ἀντίκρυσε τὴν ὄψη του, πὸν ἦταν ἴδια με

τοῦ άγριμιοῦ, τρώαζε και λιποθύμησε. Καί οἱ δυὸ μο- νόκεροι χάθηκαν τὴν ἴδια στιγμή.

Ἡ Βιολαντῶ εἶχε πέσει ἄρ- ρωστῇ βαριά. Μόνο ἡ μαγικὴ δύναμη πὸν ἔκρυβε ἡ σκό- νη ἀπὸ τὸ κέρατο τοῦ μονόκε- ρου θά μπορούσε να τὴν για- τρέψῃ.

Ο "Αρχοντας σαν τρελλὸς ξέτρεχε ὅλη τὴ μέρα στὸ δά- σος. Δὲν μπόρεσε να συναντή- σῃ πουθενὰ τοὺς δυὸ μονόκε- ρους. Εἶχε πιά ἀπελπιστεῖ, ὅ- ταν ξαφνικὰ ξεχώρισε πίσω ἀ- πὸ μιὰ φυλλώσιτᾶ δυὸ πορφυ- ρένια κεφάλια.

— Μὴ φεύγετε, τοὺς φώνα- ξε με σπαραχτικὴ φωνή. "Η κό- ρη μου πεθαίνει! και μόνο σεις μπορείτε να τὴ σώσετε...

Τότε τὰ ζωά τοῦ ἀποκρίθη- καν:

— Τὰ κρίματά σου θά σκο- τώσουν τὸ παιδί σου. Θά δε- χόσουν να τετάξης γιὰ πάντα

τὸ μαχαίρι πὸν ἔχεις στὴ ζω- ῇ σου;

Χωρὶς να πῇ λέξη ὁ "Αρχον- τας, πέταξε μακριὰ τὸ φονι- κὸ μαχαίρι του.

— Θά δώσης πίσω ὅ,τι ἔ- χεις κλέψει.

— Ὅρκίζομαι ὅτι θά τὰ ἐ- πιστρέψω. Ὅρκίζομαι να ἔξα- γοράσω ὅλα τὰ κρίματά μου. Μόνο, ἡ χάνουμε καιρό. Σώστε τὸ πολυαγαπημένο μου παιδί...

Μὲ τὴν συνοδεία τῶν μονό- κέρων γύρισε πίσω στὸν πύρ- γο του ὁ "Αρχοντας. Καί πρὶν άκόμα ρωτήσῃ να μά- θῃ ἂν ἡ κόρη του θρискόταν στὴ ζωὴ, εἶχε τὸ κουράγιο να δώσῃ πίσω στοὺς ὑπηκό- ους του ὅ,τι τοὺς εἶχε κατὰ καιροῦς ἀρπάξει. Καί ὅταν στὸ τέλος μπῆκε τρέμοντας στὸ δωμάτιο τῆς κόρης του, ἡ Βιολαντῶ τοῦ χαμογέλοῦσε ἀ- νάμεσα ἀπὸ τ' άγαπητένα τῆς ζωά.

Λόγια τοῦ Θεοῦ

"ΕΝ ΦΑΤΝΗ ΤΩΝ ΑΛΟΓΩΝ..."

Παιδι σαν ὅλα τὰ παιδιά. Μόνο πὸν θά γεννηθῇ πιὸ ἀθόρυβα και πιὸ ταπεινὰ ἀπὸ κάθε ἄλλο παιδί. «"Εν φάτνῃ τῶν ἀλόγων». Καί θά Τὸ ἴδουν, θ' ἀντικρύσουν τὰ μάτια Του γιὰ πρώτη φορά, ὅχι οἱ μεγάλοι, ὅχι οἱ πλού- σιοι και οἱ φορτωμένοι ἀπὸ δόξα γῆνιν, ἀλλὰ οἱ ταπει- νοὶ και ἄσημοι ἄνθρωποι, οἱ δοσκοὶ — οἱ ποιμένες τῆς Βηθλεέμ. Αὐτοί, πὸν ἀγρυπνοῦσαν στὶς στάνες τους, κοντὰ στὰ πρόβατά τους, και περίμεναν. Ἀγρυπνοῦσαν και τὰ πρόβατα. Ἀγρυπνοῦσαν κι' οἱ σκύλοι. Ἀγρυπνοῦσε ὅλη ἡ πλάση. Ἀγρυπνοῦσε και περίμενε.

Και ἦρθε ὁ "Άγγελος Κυρίου, φέρνοντας τὸ Μεγάλὸ Μήνυμα: ὅτι εἶχε γεννηθῇ ὁ Χριστός.

— Μὴ φοβάστε, θά πῇ στοὺς ποιμένες πὸν ἀγρυ- πνοῦν. Ἀπόψε, σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ ταπεινὸ χωριουδάκι τῆς Βηθλεέμ, θά γεννηθῇ ὁ Χριστός, ὁ Σωτήρας τοῦ Κόσμου, ὁ γιὸς τοῦ Δαβὶδ. Πηγαίνετε να τὸν προσκυνήσετε. Θά τὸν βρῆτε, βρέφος σπαργανωμένο, σε μιὰ φάτνῃ ταπεινῇ...

Μὴ κοιμηθῇτε ἀπόψε. Ἀγρυπνήστε σαν τοὺς ποιμένες τοῦ Εὐαγγελίου. Ἄγγελος Κυρίου θά ῥθῃ να σας φέρῃ τὸ Μεγάλὸ Μήνυμα. Θά εἰσαστε σε θέση τὸ δεχτήτε; Θά μπορέσετε να δάλετε στὴν καρδιά σας αὐτὸν τὸ μικρὸ Χριστὸ πὸν γεννιέται σήμερα; Είναι μεγάλος — κι' ἂς είναι βρέφος. Μ' ἂν ἡ καρδιά σας είναι καθαρὴ και ἄδο- λη, θά Τὸν χωρέσῃ. Κι' ἂν τὰ μάτια σας είναι ξάστερα κι' ἀπονήρευτα, θά μπορέσετε ν' ἀντικρύσετε τὰ δικά Του. Γιατί τὰ μάτια τὰ δικά Του είναι γαλάζια σαν τὸν ἀσυν- νέφιαστο οὐρανὸ, κι' ἀπονήρευτα, σαν τὴν ἀκύμαντῃ θά- λασσα. Χαμογελάει, και τὸ γέλιο Του είναι ἡ Ζωὴ. Ἀ- πλώνῃ τὰ μικρὰ χεράκια Του στοὺς ποιμένες πὸν ἔρχον- ται να Τὸν προσκυνήσουν — και τὸ ἄπλωμά τους είναι μυ- στικὴ εὐλογία.

Ἀγρυπνήστε ἀπόψε σαν τοὺς ποιμένες τοῦ Εὐαγγε- λίου. Γενῆτε ταπεινοὶ σαν αὐτοὺς. Κάνετε πίστη τὴν πίστη τους. Καί γονατίστε μπροστὰ πρὸς τὸ Θεὸ Βρέφος. Κι' ἀγαπήστε Τὸ, ὅπως κι' Αὐτὸ σας ἀγαπάει. Γιατί πιὸ πολὺ ἀπὸ κάθε ἄνθρωπο, σεις, τὰ παιδιά, μπορείτε ν' ἀ- γαπήσετε και να ζεστάνετε — στὴν καρδιά σας τὸ μικρὸ Χριστὸ τῆς Βηθλεέμ.

★

31

ΟΙ ΘΕΟΙ ΤΩΝ ΠΑΤΩΝ

Διασκευή: ΕΙΡ. ΦΩΤΕΙΝΟΥ—Εικόνες: Μ. ΡΑΜΦΟΥ

2.

Όταν έφτασε στη ρίζα του παγόθουνο ο Γουί γονάτισε και προσευχήθηκε στους Θεούς των πάγων, στο «Θεό που ούκοιμᾶται». Ζήτησε την άδεια να παλέψει με τον τυραννικό Χέγκα. Και για σημάδι θεϊκό παρακάλεσε να κυλήσει μια τέτρα απ' το παγόθουνο. Έμεινε έτσι γονατιστός και κοιτάζοντας τους αμίλητους πάγους. Και πέρα κεί, κατά το γλυκοχάραμα, έφτασε, έπιτέλους, το μεγάλο σημάδι. Ένας θράχος, που στεκόταν στην άκρη - άκρη λύθηκε με τις θερμές ακτίνες του ήλιου, κύλησε θροντοχτυπώντας στην πλαγιά και, πηδώντας πάνω απ' το κεφάλι του Γουί, άνοιξε μια τρύπα στην παγωμένη γη κι' έκαμε λυώμα το κεφάλι του λύκου.

Ο Γουί κοίταζε την πελώρια πέτρα, που είχε κυλήσει απ' τους άντικρυνούς παγετώνες, την ώρα που προσευχόταν. «Ο Θεός που κοιμάται με προστατεύει», συλλογίστηκε. «Αν στεκόμουν εκεί που είχα αφήσει το κεφάλι του λύκου, θα γινόμουν κι' εγώ λυώμα.

Όταν ο Γουί ζύγωσε προς το μέρος όπου είχε σκοτώσει το λύκο, είδε κατάπληκτος πώς κάποιος έγδερνε το κουφάρι. Έσφισε το κοντάρι του και προχώρησε με άποψη να διεκδικήσει το ζώο.

Μά ο άνθρωπος πού, σκυμμένος, έγδερνε το λύκο, σήκωσε το κεφάλι κι' ο Γουί χαλάρωσε το σφίξιμο του χεριού του πάνω στο κοντάρι. Ήταν ο Πάγκ; ο πιστός του σκλάβος που τόσο τον αγαπούσε.

«Αλλόκοτος άνθρωπος! Νάνος, μ' ένα κεφάλι πελώριο, μονομάτης, ασκημοσύνης, με πόδια μικρά σαν δχτάχρονου άγοριού...

Ο Πάγκ λάτρευε τον άφέντη του σά Θεό. Οι άνθρωποι της φυλής του τον θεωρούσαν λυκάνθρωπο κι' όλοι τον απέφυγαν. Γιατί ο Γουί τον θρήκε μικρό, παραμορφωμένο και μισερό, μέσα στ' άγριο δάσος. Κάποια λυκάνα, έλεγαν θά τον είχε γεννήσει.

Μά ο Γουί τον λυπήθηκε και τον έσωσε κι' ο Πάγκ ήταν δοϋλος του πιά, όχι μόνο γιατί έτσι τέρριζε ο νόμος, παρά γιατί έτσι τώλεγε ή καρδιά του.

— Κοίτα τι ώραίο τομάρι, έπε, δείχνοντας με καμάρι το δέρμα του λύκου. Θά γίνη ένα ζεστό πανωφόρι για το Φό! Μά πού ήρουν άφέντη;

Ο Γουί τούδειξε τις θουνοκορφές, με τους παγετώνες. — Ζήτησα σημάδι, απ' το «Θεό που κοιμάται» αν θάπρεπε να σκοτώσω το Χέγκα, τον άρχηγό...

— Σ' αυτόν, λοιπόν, πρόσφερε το κεφάλι του λύκου; ρώτησε ο Πάγκ. Δεν πιστεύω πώς είναι Θεός. Θάναί κάποιο ζώο νεκρό, παγωμένο, κι' ο ίσκιος που φαίνεται πίσω του, θά είναι ο άνθρωπος που το κυνηγούσε. Βρήκανε κι' οι δύο τους την ίδια τύχη. Κρουστάλλισαν μέσα στο χιόνι.

Ο Γουί κοίταξε, παραξενεμένος, το δοϋλο του. Ποτέ του δεν είχε κάμει μια τέτοια σκέψη. Δεν ήταν έξυπνος, όπως ο Πάγκ. Η φύση που τον έκαμε έτσι άσχημο, τούδωσε περισσότερο μυαλό απ' τους άλλους ανθρώπους. Μά τουτο πάλι ήταν αλλόκοτο. «Άλλοι άνθρωποι πάνω στη γη δεν υπάρχουν, εκτός από τη φυλή του Γουί...

Ο Πάγκ σήκωσε το χέρι του κι' έδειξε τον ήλιο.

— Νά πώς φαντάζομαι εγώ το Θεό, έπε. Σάν τον ήλιο! Καλό, δυνατό και λαμπρό. Αυτός δίνει ζωή. Τα λουλούδια ανθίζουν, τα πουλιά γεννούνε τ' αγό τους, οι φώκες θγαίνουν στην άμμουδιά να γεννήσουν κι' αυτές τα μικρά τους.

Δέν έπε άλλη λέξη. Φορτώθηκε το τομάρι στους πλατειούς ώμους του και τράβηξε δίωπηλός πίσω απ' τον άφέντη του.

Στην άκρη του χωριού, κάμποσα λυκόσκυλα, μαζεμένα χύθηκαν επάνω τους, ούρλιάζοντας. Ήταν οι φρουροί του χωριού που ήσυχασαν όταν τους γνώρισαν...

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ: Η συνέχεια.

